

27.02.2023

Урок № 38

Тема уроку: «Жанрово-стильове розмаїття прози 20-30-х років ХХ ст.»

Мета уроку: дати загальну характеристику розвитку української прози 20-30-х років ХХ ст., її представників; розвивати навички сприйняття інформації на слух, виділення головного; сприяти вихованню інтересу до творчості митців, естетичного смаку.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте ст.43–44 у базовому підручнику: *Українська література (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 256 с.*

2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**

https://www.youtube.com/watch?v=hJUHGueLioe&ab_channel

3. **Законспектуйте матеріал до уроку в робочому зошиті (основне):**

Прагнучи модернізувати життя української нації, творити нову «пролетарську» літературу, прозаїки, як і поети, проголосили розрив із традицією. Тому стали популярними модерністські стильові течії: футуризм, неоромантизм, імпресіонізм, експресіонізм та ін. У великій прозі з'явилися такі жанрові різновиди, як роман у новелах («Чотири шаблі», «Вершники» Ю. Яновського), науково-фантастичний роман («Останній Ейджевуд», «Прекрасні катастрофи» Ю. Смолича, «Сонячна машина» В. Винниченка), соціально-психологічний роман («Місто» В. Підмогильного, «Дівчинка з ведмедиком», «Доктор Серафікус» В. Домонтовича (В. Петрова)), кіноповість («Арсенал», «Земля» О. Довженка); набули розвитку вже традиційний для української літератури історичний роман («Людолови» З. Тулуб, «Чорна брама» І. Сенченка), історична повість («Шоломи на сонці», «Шестикрилець» Катрі Гриневичевої), трилогія («Мазепа» Б. Лепкого), твори У. Самчука, Наталени Королевої (останні чотири автори — представники західноукраїнської та еміграційної прози).

Це було відродження, розквіт української літератури 1920-х років. А на початку 30-х почалося переслідування всякої вільної думки — від морального

до фізичного знищення. І це переросло у величезну трагедію не лише української літератури, а й усієї української нації.

Спільними **естетично-стильовими** засадами творчості прозаїків 20-30-х років ХХ ст. стала **концепція людини нової епохи, яка відчуває самотність та непотрібність і водночас є закоханою у життя**. Поняття «відродження й становлення» є основним в етичній моделі героїв епохи революції та громадянської війни, що відображає й **романтичне самоствердження персонажа в нових суспільних реаліях, і трагізм його відірваності від універсальних першооснов буття**.

« Особливості прози 20-30-х років ХХ ст.»

Основні стильові напрями прози	Представники	Жанрове розмаїття	Тематика	Художні особливості
Романтико-героїчна	Ю.Яновський («Вершники») О.Довженко («Земля»)	Роман у новелах Кіноповість	Трагічні сторінки громадянської війни; глибокий філософський епос про долю народу.	Монтажність, фрагментарність композиції, епічність (широта) зображення.
Лірико-імпресіоністична	Григорій Косинка («В житах»)	Імпресіоністична новела	Трагедія людини в часи громадянської війни.	Фрагментарність, ліризація оповіді, використання яскравих художніх деталей.
Інтелектуальна	В.Підмогильний («Місто»)	Психологічно-аналітичний роман	Зображення маргінальної особистості, яка прагне завоювати місто.	психологічні міркування; іронічність, дистанціювання автора від <u>зображуваного</u>
Гумористично-сатирична	Остап Вишня («Мисливські усмішки»)	Фейлетон, усмішка	Висвітлення актуальних соціальних, побутових явищ.	Іронічність, сатиричність, використання розмовно-

побутової
лексики,
гіперболізація,
комізм ситуацій.

Науково-
фантастична

В.Винниченко

(«Сонячна
машина»)

**Перший
науково-
фантастичний,
антиутопічний
роман**

Осмилення значення
НТП, що призводить
до деградації
людства.

Психологічні
експерименти
(дослідження
душі людини);
драматургічність
мовлення.

Пояснення нових термінів

Кіноповість – це сценарій, зумисним чином перероблений для читання (при переробці вилучаються специфічні кінематографічні терміни, розширюються діалогічні сцени, вводяться ліричні відступи, граматичний теперішній час змінюється минулим тощо). Окрім того, Кіносценарієм називають називають повість, що створена із свідомою орієнтацією на певні кінематографічні прийоми оповіді (подрібнення дії на короткі епізоди, лаконічність діалогу та авторських пояснень, монтажний характер епізодів тощо).

Маргінальна особистість – людина, що перебуває на краю, на межі різних систем – культур, соціальних цінностей, і яка зазнає їх суперечливого впливу.

Фейлетон – сатиричний жанр художньо-публіцистичної літератури, що висміює негативні явища в суспільному житті.

Усмішка – це різновид фейлетону та гуморески. Ввів цей термін сам Остап Вишня. Пізніше він писав: *«Хоч «фейлетон» уже й завоював у нас повне право на життя, та, на мою думку, слово «усмішка» нашіше від «фейлетону».*

Отже, митці шукають нових форм і засобів, прагнуть передати суб'єктивне переживання людини, яка потрапила у веремію історичних подій; також продовжують розвиватись традиційні, класичні жанри: оповідання, новела, повість, роман. **Головний об'єкт дослідження – душа людини, її підсвідоме (інстинкти).**

Виконайте наступне завдання:

1. Підготуйте в робочих зошитах повідомлення про організації письменників, а саме: «Гарт», «ВАПЛІТЕ», «Молодняк», «Плуг», «ВУСПП».

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

